

Reviderte nasjonalregnskapstall for 2007 og 2008: Nedjustering av veksten i BNP

**Ingunn Sagelvmø og
Espen Karstensen**

Endelig årlig nasjonalregnskap for 2007 bekrefter historisk vekst i BNP Fastlands-Norge på 5,6 prosent i 2007, til tross for en nedjustering på 0,5 prosentpoeng fra foreløpige tall. Foreløpig årlig nasjonalregnskap anslår veksten i BNP Fastlands-Norge for 2008 til 2,2 prosent. Også det er noe nedjustert i forhold til tidligere anslag på 2,6 prosent.

Tallene for endelig årlig nasjonalregnskap og reviderte foreløpige nasjonalregnskap nedjusterer BNP veksten både for BNP Fastlands-Norge og totalt for begge årene. BNP-veksten totalt for 2007 er nedjustert med 0,4 prosentpoeng til en vekst på 2,7 prosent. For 2008 er BNP nedjustert med 0,3 prosentpoeng til 1,8 prosent. Selv om det i endelig årlig nasjonalregnskap for 2007 er redusert vekst i forhold til tidligere publiserte tall, var 2007 et svært godt år i norsk økonomi, med den høyeste veksten i BNP Fastlands-Norge siden 1985.

En av årsakene til nedjusteringen av BNP Fastlands-Norge for 2007 er lavere bruttoprodukt for industrien. Selv om veksten i industriproduksjonen er kraftig oppjustert, er produktinnsatsen oppjustert enda mer, slik at bruttoproduktet gikk ned med 2,0 prosentpoeng, fra en volumvekst på 5,3 prosent til en vekst på 3,3 prosent. Alle andre vareproduserende næringsområder er også revidert ned i forhold til tidligere publiserte tall og bidro til nedjusteringen av BNP Fastlands-Norge. For 2008 er nedjusteringen av BNP Fastlands-Norge forårsaket både av en nedjustering av bruttoproduktet i industri og i en del tjenesteytende næringer som post og telekommunikasjon og forretningsmessig tjenesteyting. Revisjonene for 2007 har bakgrunn i innarbeiding av årlig strukturstatistikk for detaljerte næringsområder. For 2008 skyldes revisjonene dels ny informasjon fra foreløpig strukturstatistikk og dels at basisåret er oppdatert fra 2006 til 2007.

Kraftig vekst tross nedjustering

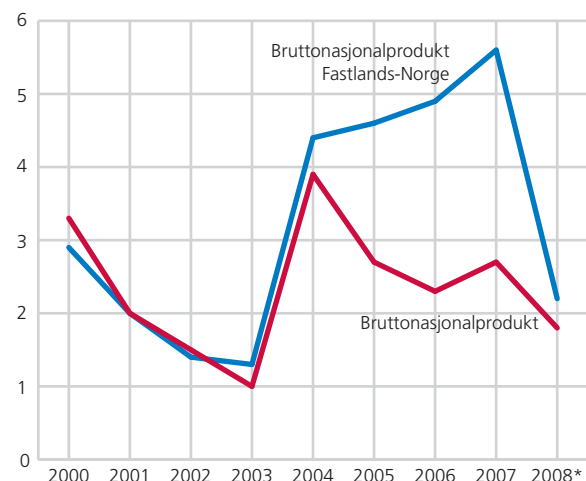
Flere næringer hadde en av de kraftigste økningene i sin verdiskapning målt ved bruttoprodukt i 2007. Særlig bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting hadde veldig kraftig vekst. Bygg og anlegg økte med 4,8 prosent fra 2006 til 2007, og man må tilbake til 1997 for å finne sterkere årsvekst. Forretningsmessig tjenes-

teyting hadde en vekst på vel 9 prosent. Også i 2005 hadde denne næringen en tilnærmet like høy vekst.

Nedjustering av husholdningenes kjøp i utlandet

Husholdningenes konsum er revidert ned i 2007 og 2008 med henholdsvis 0,5 og 0,1 prosentpoeng til en vekst på 5,6 prosent i 2007 og 1,2 prosent i 2008. For begge årene brukte nordmenn mindre penger i utlandet enn tidligere beregnet. Samtidig er utlendingenes forbruk i Norge oppjustert. For begge årene trakk revisjonene av disse postene ned konsumet med 0,2 prosentpoeng.

Figur 1. Volumvekstrater for BNP, 2000-2008. Prosent endring fra foregående år. Totalt og Fastlands-Norge

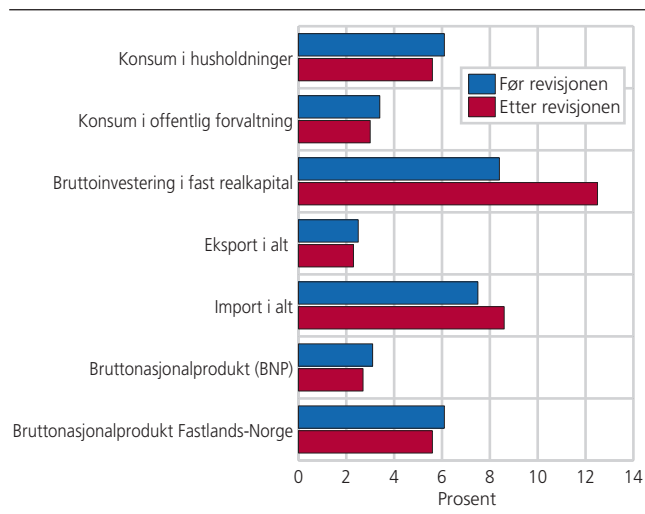
Revisjonssyklus for årlig nasjonalregnskap

Årlig nasjonalregnskapstall blir første gang presentert ca 50 dager etter årets utløp. Deretter blir de revidert etter 21 og 47 uker. Endelig nasjonalregnskap publiseres 23 måneder etter årets utløp. Revisjonen som omtales for 2007 er endringene som har skjedd mellom det foreløpige årsregnskapet som ble publisert for 1 år siden og endelig årsregnskap, mens revisjonene for 2008 viser endringene fra foreløpig regnskap som ble publisert i mai i år. De endelige tallene for 2008 vil bli publisert i november 2010.

Ingunn Sagelvmø er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (ingunn.sagelvmø@ssb.no)

Espen Karstensen er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (espen.karstensen@ssb.no)

Figur 2. BNP og komponenter. Revisjoner i volumvekstrater 2007. Prosent

Spillautomatene som ble fjernet

Et annet forhold i 2007 som påvirket konsumet, var at spillautomatene ble fjernet i midten av året. Dette påvirker konsumgruppen for fritidstjenester hvor netto utgifter til spill var 1 milliard lavere i 2007 enn de var i 2006. De foreløpige tallene hadde ikke tatt hensyn til denne nedgangen. Konsekvensen var at de foreløpige tall anslø en vekst i konsumgruppen på 5,1 prosent, mens endelige tall viser en vekst på 2,0 prosent. Andre tjenestekonsumgrupper har også vært gjenstand for mindre revisjoner. Samlet ble tjenestekonsumet revidert ned med 0,2 prosentpoeng.

Andre revisjoner av konsumet i husholdningene

For 2007 er også varekonsumet justert svakt ned. I konsumtallene for 2007 er det tatt hensyn til den nye omsetningsstatistikken etter varegruppe for detaljhandelen for 2007, men det har ikke ført til noen endringer i vektgrunnlaget. Den tidligere undersøkelsen var fra 2002.

Til tross for noe nedjustering, er konsumveksten i husholdningen på 5,6 prosent i 2007 høy historisk sett, men likevel bare svakt høyere enn veksten i årene 2004-2006. Derimot er det relativt svak konsumvekst i 2008. Den svake veksten skyldes hovedsaklig kraftig nedgang i husholdningenes kjøp av biler.

Revisjon av konsum i offentlig forvaltning

Konsumet i offentlig forvaltning er nedjustert i 2007, men svakt oppjustert i 2008. Revisjonen av 2007 er særlig knyttet til kommuneforvaltningen hvor undervisning er revidert ned med 2,8 prosentpoeng i forhold til tidligere. Det er flere årsaker til denne revisjonen. Blant annet er det gjort en ny avveining mellom hva som skal føres som direkte konsum og hva som skal føres som overføringer til kommunene som har medført nedjustering av konsumet i undervisning. I årsregnskapet benyttes dessuten direkte volumobservasjoner på produksjonssiden for å beregne utviklingen i produksjonen/konsumet, mens i de foreløpige tallene beregnes fastpristallet ved å deflatere med en kostnadsprisindeks. I 2007 medførte dette isolert sett en oppjustering av produksjonen (og konsumet) av kommunale undervisningstjenester med i overkant av 2 prosentpoeng.

Revisjon av bruttoinvesteringer i fast realkapital

Veksten i bruttoinvesteringen i fast realkapital for industrien er revidert ned med 2,7 prosentpoeng i 2007, men det var likevel rekordhøy vekst på hele 23,4 prosent fra året før. Foreløpige tall for 2008 viser at den kraftige veksten i industriinvesteringene fortsatte, selv om veksten er nedjustert med 1,7 prosentpoeng. Investeringen i tjenestenæringene er kraftig oppjustert i 2007 og da særlig i forretningsmessig tjenesteyting. Totalt er bruttoinvesteringer i fast realkapital revidert opp med 4,1 prosentpoeng i 2007 og revidert ned med 2,1 prosentpoeng for 2008 i forhold til tidligere publiserte tall.

Revisjon av utenrikshandel

Eksport og import av varer og tjenester i 2007 er revidert opp med henholdsvis 2,5 milliarder kroner og 12,4 milliarder kroner. Om lag 4,5 milliarder kroner av oppjusteringen av importen er knyttet til nye tall for import av tjenester, og da hovedsaklig ny informasjon fra årlig strukturstatistikk for utenriks sjøfart. Den viser at driftskostnadene utenom drivstoff var om lag 4 milliarder kroner høyere enn tidligere antatt. Strukturundersøkelsen for utenriks sjøfart viser også at direkte kjøp av drivstoff var 7,3 milliarder kroner høyere enn først beregnet, og forklarer oppjusteringen av vareimporten.

For 2008 er det kun mindre revisjoner av eksport og import av varer og tjenester.

Tabell 1. Vekst i sysselsetting og produktivitet

	2007			2008		
	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng
Sysselsatte personer	4,1	4,1	0,0	3,1	3,1	0,0
Utførte timeverk	4,5	4,4	0,1	3,4	3,4	0,0
Lønn pr normalårsverk	5,5	5,6	-0,1	6,0	5,8	0,2
Bruttoprodukt per utførte timeverk	-1,6	-1,2	-0,4	-1,5	-1,2	-0,3

Negativ utvikling i produktivitetstallene

Det er ingen revisjon av sysselsatte personer i verken 2007 eller 2008. Veksten i sysselsatte personer var på henholdsvis 4,1 og 3,1 prosent i disse årene. Utførte timeverk er justert ned med -0,1 prosentpoeng for 2007 og uforandret for 2008. Derimot er det en nedjustering av produktiviteten målt ved bruttoprodukt pr utførte timeverk. Tidligere publiserte tall for 2007 viste nedgang i produktiviteten med 1,2 prosent for 2007. Nye reviderte tall for 2007 viser en nedgang på 1,6 prosent. Tidligere publiserte tall for 2008 viste en nedgang i produktiviteten på 1,2, mens de nye reviderte tallene en nedgang i produktiviteten på 1,5 prosent. Årsaken til denne nedgangen i produktivitet ligger i nedjusteringen av bruttoproduktet i begge år.

Nasjonalinntekt og sparing er nedjustert både for 2007 og 2008

Reviderte tall for 2007 og 2008 viser en lavere nasjonalinntekt for Norge enn ved forrige publisering, mens sparingen i husholdningssektoren er revidert noe opp for både 2007 og 2008. Den norske nasjonalinntekten var på 1 972 milliarder kroner i 2007, noe som er en nedjustering på nærmere 1,7 prosent i forhold til forrige publisering. Revisjonen skyldes hovedsakelig en oppjustering i netto formuesinntekter til utlandet på nærmere 24 milliarder kroner, en økning i kapitalslit på i underkant av 6 milliarder og en nedjustering av BNP på vel 5 milliarder. Sparing for Norge endte derfor på 565 milliarder i 2007.

De reviderte foreløpige tallene for 2008 viser en nedgang i disponibel inntekt for Norge på 2,1 prosent i forhold til tidligere publiserte tall. Revisjonen skyldes hovedsakelig en oppjustering av netto formuesinntekter til utlandet på 15 milliarder, samt en oppjustering av kapitalslit på 22 milliarder.

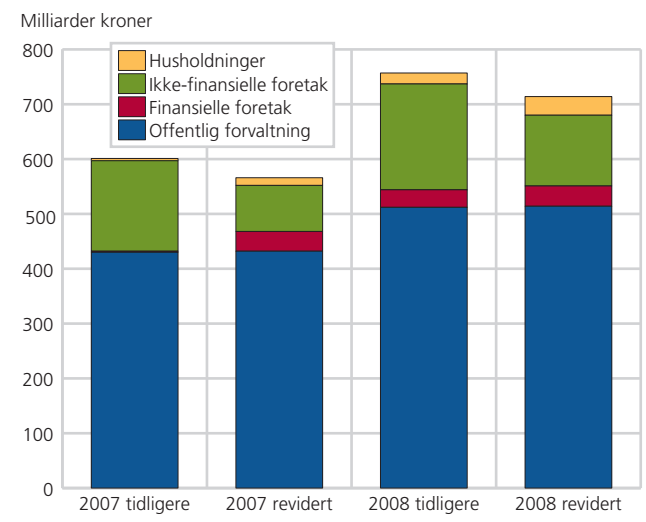
Disponibel realinntekt økte med 0,7 prosent fra 2006 til 2007, mens veksten fra 2007 til 2008 er beregnet til 7,9 prosent.

Høyere sparing i husholdningene

Husholdningenes disponible inntekt er revidert opp med i underkant av 8 milliarder i 2007 og om lag

9 milliarder i 2008. Revisjonen i både 2007 og 2008 kommer i hovedsak av en oppjustering i driftsinntekter

Figur 3. Sparing i Norge, fordelt på hovedsektor. Milliarder kroner

og mottatt lønnsinntekt i husholdningssektoren. Som følge av dette er spareraten, definert som sparing som andel av disponibel inntekt, nå beregnet til 1,5 prosent i 2007 og 3,4 prosent i 2008, mot 0,4 og 2,0 prosent i de tidligere publiserte tallene for henholdsvis 2007 og 2008.

Økt sparing i offentlig forvaltning

Tallene for 2007 og 2008 i offentlig forvaltning er lite revidert sammenlignet med tidligere publiseringer. Sparingen i offentlig forvaltning i 2007 ble på 432 milliarder, og utgjorde om lag 76 prosent av total sparing i Norge. For 2008 er sparingen anslått til 514 milliarder, noe som utgjør om lag 72 prosent av total sparing i Norge.

Nedjustering av sparing i ikke-finansielle foretak

Sparingen i 2007 for de ikke-finansielle foretakene viser en revisjon på om lag 80 milliarder kroner, noe som hovedsakelig skyldes en nedjustering i netto formuesinntekter på om lag 49 milliarder kroner og en nedjustering av driftsresultatet på 22 milliarder. I det foreløpige anslaget for 2008 er sparing i ikke-finansielle foretak beregnet til 126 milliarder, noe som er 67 milliarder lavere en tidligere anslått.

Tabell 2. Inntektstall, prosentvis endring

	2007			2008		
	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng
Driftsresultat, sum innenlandske sektorer	-4,2	-2,3	-1,9	18,8	21,0	-2,1
Bruttonasjonalinntekt (BNI)	4,8	6,2	-1,3	12,6	12,2	0,5
Disponibel inntekt for Norge	4,0	6,0	-2,0	12,3	12,5	-0,2
Disponibel inntekt for husholdninger mv	6,6	6,8	-0,2	5,0	5,2	-0,2
Sparing i Norge	-2,9	3,3	-6,2	26,4	26,0	0,4
Sparing i Offentlig forvaltning	2,1	1,8	0,3	19,1	19,0	0,1
Husholdningenes sparerate	1,5	0,4	1,1	3,4	2,0	1,4